

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
ceolno v Jug
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 E

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip. peti-vrsta
malloglas po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pr. večim g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Ureaništvu je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nelankirano
pismo se ne sprejemajo. Ureaništvu
telefon št. 2030, upravištva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Lekovni
račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.349
za inštalac. Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Dr. B. P.:

Usodno vprašanje

Ob zaključku minulega leta, kakor vedno kadar delamo bilanco narodne sile, so se zopet pojavili glasovi o padanju rojstev in o posledicah, ki utegnejo za narod vsled tega nastati. Poudarjalo se je, kako je padanje rojstev posledica samolastnega preprečevanja in omejevanja števila otrok. V mejah, kjer stanujejo Slovenci, po teh podatkih ni opaziti katastrofalnega padca rojstev, kakor je to slučaj na primer v Sremu; vendar pa se vidi, čeprav samo mala tendenca za padanje, tudi v naših krajih.

Ni dvoma, da protinaravno zabranjevanje spočetja ali prekinitve nosečnosti v veliki meri vpliva na padanje rojstev. Zato imamo mnogo dokazov na razpolago. Vendar ima manjše število rojstev lahko še druge vzroke, ki so tudi očitni in jih je treba na kratko omeniti, ker so za izvedbo našega zaključka potrebni.

Dognano je, da se zakoni sedaj sklepajo v starejši starostni dobi ko prej; to največ zaradi težkih eksistenčnih pogojev. Kolikor sta žena in nevesta sedaj starejša, kakor sta bila včasih, toliko odpade let, ki so bila namenjena za reprodukcijo in to ravno leta, v katerih je sicer razmnoževanje najmočnejše. Zato se dejstvo, ako se povprečna starost ljudi, ki stopajo v zakon, poveča za dve leti, zelo občutljivo pozna na število rojstev. Če se število obstoječih zakonov manjša iz leta v leto, to je, če se sorazmerno na število prebivalstva več zakonov neha kakor pa sklone, — v reprodukcijski dobi seveda, — potem se tudi zmanjša število rojstev. Število izven zakona rojenih otrok je tako majhno, da ne more spremeniti tega dejstva.

More se zmanjšati tudi plodnost žene ali moža, da je torej biološka sila plodnosti manjša, in to brez krivde prizadetih, ki so le člen v biološkem razvoju naroda. Misli se, da kultura in blagostanje manjšata biološko rodovitnost naroda. Za človeštvo tu ne obstoje neporečni dokazi. Rojstva pač padajo bolj med narodi z večjo kulturo in večjim blagostanjem, toda zakaj, se ne ve. Vemo pač iz rastlinstva, da je težje oploditi visoko kulturno rastlino kot pa primitivno in isto je znano iz živalstva. Zmanjšano biološko silo razmnoževanja posebno biologi navajajo kot vzrok padanju rojstev.

Tudi če moramo priznati poslednjo možnost, je vendar treba poudariti, da ni v popolnem soglasju z dejstvom, ki ga ponekod opazujemo, nič manj jasno. Pri isti kulturni stopnji in istem blagostanju imajo katoličani več rojstev od drugih in jakost padanja rojstev je v izrazito katoliških deželah manjša. Pod katoliško je tu razumeti ne samo pripadnost k veri, ampak praktično življenje po veri. Kot primer more služiti Irska, Italija, Slovenija, Irca v USA. Ker Cerkev ne more imeti vpliva na biološko plodno silo naroda, pomeni to, da je padanje manjše zaradi činitelja, na katerega more imeti in ima Cerkev vpliv. Padanje rojstev zaradi sklepanja zakonov v višji starostni dobi je sicer statistično dokazano, toda ne more biti vzrok v toliki meri. Zato je precej gotovo, da je zmanjšanimu številu rojstev vzrok v večji meri hotno zabranjevanje spočetja, oziroma uničenje zanošenega plodu. Mnenje, da se več kot 20 odstotkov spočetij ne konča s porodom, prav gotovo ni pretirano. Bolezen je temu vzrok le v malem odstotku. Kaj je torej storiti?

Gotovo je to, da naredbe proti uničevanju plodu in proti splavnim sredstvom ne bodo popolnoma pomagale, kakor niso drugje. Novi zakon proti prekinitvi nosečnosti je sicer strog, toda vemo vsi, da zakon more zadeti le, — da nismo prepesimistični, — recimo vsak tisoči kaznivo povzročen splav. Tudi druga sredstva: davek na samce, davek na zakone brez otrok, ali s premalim številom, nagrade družinam z več otroki, niso tako uspešna, kakor se je mislilo. No, vseeno so to iz državnega in narodnega stališča potrebna in pravična sredstva proti padanju rojstev.

Oslane samo odgovornost pred samim seboj in pred Cerkvijo. Veren človek čuti dvojno odgovornost, brez vere samo prvo. Izgleda, da je prva odgovornost precej rahla. Zato je verska vzgoja tudi v tem oziru iz državnega stališča potrebna in se v padanju rojstev izkaže koristnejša kot druga, mnogo bolj komplicirana in draga sredstva. Zakoni s tako znanim »naivnim razmnoževanjem« so silno redki in tiste, ki so, vidimo med versko zavednimi zakonec. Padanje rojstev je problem države in Cerkve in dvomit je, da bi ga država sama mogla uspešno rešiti.

Nova španska vlada

Vlada prisegla — Danes bo obavljen njen program

Madrid, 30. jan. (Tel. Slov.) Novi španski kabinet je sestavljen tako-le:

Predsedništvo in vojno ministrstvo: general Berenguer;

notranji minister Marzo, sedaj poveljujoči gen. Balearskih otokov, Berenguerov prijatelj;

mornariško ministrstvo podadmiral Carvia;

prosvetno ministrstvo: vojvoda Alba, najuglednejši španski aristokrat, ki je zelo aktiven pri kulturnem, znanstvenem in umetniškem delovanju;

pravosodni minister: Estrada, knoservativec iz stranke Sancheza Guerre;

ministrstvo za javna dela: Sangro Ros de Ojano, španski grand, katoliški socialnega mišljenja in star nasprotnik diktature;

finančno ministrstvo: Arguelles, bivši konservativni minister, ki prevzame začasno tudi ministrstvo za narodno gospodarstvo, katero pa se bo kot ustanova Primo de Rivero zopet odpravila.

Zunanje ministrstvo sedaj ne obstoja, ker ga je Primo de Rivera odpravil in namesto njega

ustanovil v ministrskem predsedništvu posebno podtajništvo za zunanje stvari. Zunanje ministrstvo bodo najbrže kmalu zopet uvedli in ga bo prevzel Gabrijel Maura. Popoldne je novi kabinet prisegel kralju. Z napetostjo se pričakuje še danes objava programa novega kabineta.

Izave španskih politikov

Pariz, 30. jan. AA. »Havas« poroča iz Madrida: Vodja katalonskega gibanja Macchia je izjavil novinarjem, da po njegovem mnenju v Španiji tudi po padcu generala Prima de Rivera zaenkrat ne bo prišlo do važnejših izprememb. Macchia je pristavil, da je prišel padeč Prima de Rivera prezgodaj in da so se Katalonci nadejali, da bo odstopil s politične pozornice šele prihodnje mesece.

Madrid, 30. jan. AA. Bivši predsednik parlamentarne vlade grof Romanones je izjavil, da se nadeja, da bo general Berenguer skušal urediti normalni režim. Ker želi general Berenguer povratek ustavnega življenja, je treba podpirati njegovo vlado, da bi se na ta način onemogočil povratek generala Prima de Rivero.

Zastopniki episkopata v Belgradu

Belgrad, 30. jan. (Tel. Slov.) Na povabilo pravosodnega ministra dr. Srskiča so prispeli danes v Belgrad v imenu jugoslovanskega episkopata zagrebški nadškof dr. Bauer, djakovački škof dr. Aksamovič in mostarski škof dr. Bonefačič. Po svojem prihodu so škofje najprej obi-

skali papeškega nuncija na našem dvoru Pellegrinetija, nato pa ministra za šume in rude dr. Antona Korošca, s katerim so imeli daljši razgovor. Popoldne se je vršila v pravosodnem ministrstvu konferenca radi aktualnih vprašanj. Konferenca se bo jutri nadaljevala.

Konferenca za pospeševanje kmetijstva

Uspeh dvodnevne konference — Poučni tečaj se povsod obnesli
Državna pomoč kmetijskim zadrugam

Belgrad, 30. jan. AA. V ministrstvu poljedelstva se je vršila konferenca za pospeševanje poljedelstva pod predsedstvom ministra dr. Otona Frangeša. Konferenca je trajala dva dni. Prisostvovali so ji načelniki poljedelskih oddelkov vseh banovin. Iz Zagreba je bil prisoten načelnik Jurčič, iz Ljubljane inž. Podgornik ter iz vsake banovine po en zastopnik. Od poljedelskega ministrstva so bili navzoči dr. Stojkovič in dr. Prohaska, kot delovodja pa tajnik dr. Horvat. Konferenca je bila otvorena v torek popoldne z govorom ministra dr. Otona Frangeša.

Po izčrpnih razpravi o novem zakonu o pospeševanju poljedelstva se je proučevalo vprašanje rajoniranja in podpiranja kulturnega rastlinstva iz javnih sredstev (ministrstva, srezov, banovin), pri čemer je bilo treba upoštevati klimatične, terenske in tržne razmere posameznih krajev.

Velika pažnja je posvečena vprašanju prirejanja poljedelskih tečajev. Ugotovljeno je, da je uspeh teh tečajev zelo plodonosen in da je naletel na popolno razumevanje v najširših slojih naroda. Dozdaj se računa na 40 do 50 tisoč obiskovalcev teh tečajev,

ki so na njih dobili poljedelski pouk. Vsako leto dobi vsaj 15 do 20 tisoč kmetovalcev navodila o pospeševanju kmetijskega gospodarstva. Vse to izpričuje vsrkakor velikost uspeha.

Da se doseže čim boljša prodaja poljedelskih proizvodov, bodo i država i banovine z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, pomagali pri ustanavljanju zadrug za olje, pomorskih, mlekarških, žitarskih zadrug itd.

Enako podporo bodo dobivale tudi vinogradniške zadrug, ki si bodo napravile kletarske zadrug.

Prav tako bo velika pažnja posvečena ribarstvu, zlasti še, ker gre pri tem za naše najsiromašnejše kraje. Novi zakon o ribarstvu, ki bo v kratkem izšel, bo vseboval vse potrebne ukrepe, ki bodo služili pospeševanju te zelo važne gospodarske stroke.

Danes je bila tudi konferenca vseh članov omenjene konference z zastopniki poljedelske fakultete v Belgradu in gospodarsko-veterinarske fakultete v Zagrebu. Tam se je posebno mnogo razpravljalo o sodelovanju med ministrstvom in fakultetami in je bil v tem pogledu dosežen popoln sporazum.

Resolucije zbora industrijcev

Belgrad, 30. jan. (Tel. Slov.) Zastopniki industrije naše države so na 14. občnem zboru industrijskih korporacij sprejeli te resolucije:

1. Ugotavljamo z zadovoljstvom večjo eksperimentalno administrativnega in posebno zakonodajnega aparata kator tudi občutno zboljšanje prometa v vsej državi kljub povečanju prometnih potreb radi dobre žetve.

2. Razdelitvijo države na banovine so ustvarjena večja gospodarska področja, ki bodo v obstoječih administrativnih in gospodarskih enotah povoljno vplivala na razvoj države.

3. Prosimo kraljevsko vlado, da prične z izvrševanjem vprašanja o carinskem premirju kakor tudi v ostalih vprašanjih mednarodne gospodarske politike v soglasju in s sodelovanjem zainteresiranih gospodarskih korporacij.

4. Z ozirom na škodo, ki nastanejo povodom vesti o spremembah carinskih tarif, prosimo kraljevsko vlado, da se čimprej uzakoni splošna carinska tarifa v duhu zaščite domače delavnosti in v duhu potrebne državne obrambe.

5. Z novo ureditvijo države na banovine in občine je na novo nastali upravni položaj vezan z novimi bremenami. Radi tega prosimo kraljevsko vlado, da se čimprej izdela zakon o občinah in zakon o finansiranju banovin in občin, v katerem naj se ljudstvo ne obremenjuje prekomerno. Del državnih dohodkov naj se odstopi novim javnim edinicom. V smislu znanih tendenc

logov, ki gredo za tem, da se rušijo temelji socialne zaščite in delavskega zavarovanja.

7. Prosimo kraljevsko vlado, da se zakonska odredba o 10% zaščiti domače industrije pri javnih nabavah od vseh uradov spoštuje. Ponavljamo prošnjo, da se odredbe zakona o državnem računovodstvu čimprej revidirajo v smislu že stavljenih predlogov.

8. Pozdravljamo izjavo trgovinskega ministra, da se pripravlja zakon o pospeševanju domače industrije.

9. Z ozirom na osiguranje o dolgoročnih kreditih na investicije ponavljamo našo prošnjo, da se čimprej objavi zakon o industrijskih obveznicah.

10. Prosimo kraljevsko vlado, da se v bodoče pri sklepanju pogodb s posameznimi tvrdkami ne dajejo ugodnosti, ki so v nasprotju onim zakonskim odredbam, ki so v korist domače industrije.

11. Prosimo kraljevsko vlado, da se čim prej uvede zakon o zaščiti državne lesne industrije v smislu novih odredb.

Masaryk pri našem poslaniku

Praga, 30. jan. AA. Danes ob 16 je predsednik češkoslovaške republike Tomaž G. Masaryk v spremstvu opolnomočenega ministra Princa posetil jugoslovansko poslanništvo v Pragi. Pri vходу v poslanništvo je predsednika češkoslovaške republike pozdravil jugoslovanski poslanik dr. Grga Angjelinovič s poslaniškim svetnikom Lazarevičem in voškim atašejem Tešanovičem. G. Masaryku je bil v prostorih poslanništva serviran čaj. Predsednik češkoslovaške republike je ostal v intimnem razgovoru z našim poslanikom v prostorih poslanništva do 16.40. Ob 16.45 je predsednik češkoslovaške republike odšel iz poslanništva in se vrnil v predsedniški dvorec. To je prvič, da je predsednik češkoslovaške republike po 10 letih posetil jugoslovansko poslanništvo.

Izpred drž. sodišča

Belgrad, 30. jan. AA. Davi ob 8 se je nadaljevala v državnem sodišču za zaščito države razprava proti Nikoli Staneviču in tovarišem, članom komunistične organizacije v Kumanovem. Razpravo je otvoril predsednik državnega sodišča dr. Dušan Subotič. Državni tožilec dr. Radoslav Dobričić je stavi končni predlog in ga podprl z dokaznim gradivom. Zatem so govorili od sodišča določeni zagovorniki Milan Stojkovič, tajnik drž. sodišča, Nikola Angjelnovič, tajnik istega sodišča, in Dušan Milošević, tajnik istotam ter odvjetnik Gjorgje Tuparelić, dr. Dragoljub Ljubibratič in Metod Anastazijević. Po govorih zagovornikov je predsednik državnega sodišča opoldne zaključil razpravo in izjavil, da bo razsodba izrečena v soboto, dne 1. februarja ob 9 dopoldne.

Deputacija poštariev v Belgradu

Belgrad, 30. jan. (Tel. Slov.) Danes so prispeli v Belgrad zastopniki poštne telegrafske osonja iz vse države. Ljubljansko deputacijo tvorijo g. Šalehar, Cof in Jereb. Delegati so obiskali najprej ministra za šume in rude dr. Korošca, nato svojega resornega ministra g. Trifunoviča ter finančnega ministra dr. Švrljugo. Predložili so svoje resolucije z ozirom na nov uradniški zakon, posebno pa z ozirom na stare zahteve poštne telegrafskega osonja za doklade na čezurno in nočno delo. Delegati so bili povsod prijazno sprejeti in imajo vtis, da se bo njihovim željam ugodilo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 30. jan. AA. Nj. Vel. kralj je odlikoval guvernerja francoske narodne banke g. Emila Maureauja z redom sv. Save I. stopnje. Pri tej priliki so bili z visokimi redi odlikovani tudi ostali višji funkcionarji francoske narodne banke.

Belgrad, 30. jan. AA. Generalni inspektor državnih železnice sporoča, da se iz tehničnih razlogov podaljšajo legitimacije za polovično vožnjo aktivnih in upokojenih drž. uslužbencev civilnega in vojaškega reda do 31. marca t. l. pod pogoji, ki so bili priobčeni že pri prvem podaljšanju do 31. januarja t. l.

Belgrad, 30. jan. (AA.) Minister za javna dela je odobril licitacijo za ortopedsko kliniko medicinske fakultete v Zagrebu. Gradnja je bila oddana za 1.562.994.10 Din.

Belgrad, 30. jan. AA. Predsednik ministrskega sveta general Peter Živkovič je dovolil, da traja službeni čas za vse državne uradnike in uslužbence muslimanske vere v ramazanskem mesecu brez prestopanja od 9 do 16.

Nova obsodba čanka v „Novostih“

Zagreb, 30. jan. (Tel. Slov.) Banjaluški škof dr. Garič je dal »Obzoru« in »Jutarnjemu listu« izjavo, ki se glasi:

Absolutno ne morem verjeti, da bi mogel članek »Novosti« izvirati od hrvatskega katolika. Najogabnejša in najbolj nepremišljena trditev v članku je, da hočejo katoliški krogi pri nas izzvati tako zvani kulturni boj. Iz Nemčije znani »Kulturkampf« obžaluje ves katoliški svet. One borbe v Nemčiji ni izzvala katoliška cerkev, ampak protikatoliški kurz tedanjih vladodržcev. Neznani avtor članka v »Novostih« je pozabil omeniti, kako se je končal v Nemčiji ta kulturni boj. Kulturno borbo pri nas hočejo stvoriti ljudje, iz katere sredine izhaja člankar. Katoliška cerkev je danes tako močna, kakor nikdar doslej. In bo lahko mirno šla preko teh trenutnih navadov.

Kot Hrvat protestiram proti trditvi »Novosti«, da hrvatski narodni ideal ni v skladu s katoliško cerkvijo. V tem vidim težak udarec v obraz hrvatskemu narodu, ker je leta vedno našel v zastopnikih katoliške cerkve svojo največjo oporo v vseh rodoljubnih poketih in svoje najboljšje borbe. Hrvatski narod je v najtežjih trenutkih že več kot 1000 let črpal svojo največjo moč in uteho v svoji veri.

Kot Hrvat in duhovnik nadalje z indignacijo odbijam trditve, da ima hrvatsko duhovništvo kako posebno stališče napram odločbam in intencijam svete Stolice. Hrvatski duhovnik je vedno vestno izpolnjeval naloge, ki mu jih je stavil Sveti Oče in je požrtvovalno delal za katoliško cerkev. Naj se »Novosti« ne boje, da bi nekoč preplavilo Jugoslavijo morje nemških, arnavtskih, italijanskih in madžarskih škofov. Tega doslej še nikdar ni nikjer ni bilo. Povsod je sveta Stolica postavila na čelo narodov domače duhovnike in nikoli tužcev. Nikoli ni delala na tem, da bi sintetizirala zgodovinsko nastale individualnosti. Ona vedno čuva in spoštuje tradicije poudin narodov.

Za kleveto smatram tudi poizkus, podtakniti zadnji okrožnici svetega Očeta poseben pomen z ozirom na naše prilike. Francija je takozvana najliberalnejša država in ne brani obstoja katoliških šol in ni tega branila, ko je bila v najslabših odnosih s katoliško cerkvijo. V Franciji imajo katoliki svojo univerzo in v francoske katoliške šole hodi več mladine kakor v državne. In tako je v vseh kulturnih državah.

V nadaljnjih izjavah pravi dr. Garič, da bo imovina »Napredka« v cerkvenih rokah uspevala v korist hrvatskemu narodu.

Značilne metode

Zagrebske »Novosti« so menda bile mnenja, da je katoliška zavest v Jugoslaviji že tako zamrla, da bodo katoliki nečuten napad »Hrvatska katolika« na katoliško cerkev kar tako mirno prenesli. Ker so pa dobile nepričakovano energičen odgovor, so se postavile v pozo indigniranega »gentlemana«, ki je napravil veliko nesporodnost, pa se pritožuje nad pomanjkanjem lepših manir, ko je dobil zaslužen klcuto. Toda »Novosti« baš s svojim odgovorom dokazujejo, da so izgubile vso pravico do tistih ozirov, da se sicer priznavajo resničnemu gentlemanu, če kaj zagreši, kajti izbrale so si vse kaj drugega, ko gentlemano metodo, da krijejo svoj umik — znano metodo vseh zlodejcev: si fecisti nega! One enostavno tajijo, da je »Hrvat-katolik« napadel in oklevetal svetega očeta, nuncijska škofa Jegliča, osumničil katolicizem v Jugoslaviji protidržavne mentalitete in mu podtaknil zveze z nam sovražnim inozemstvom! Tem svojim metodam so pa postavile še krono s tem, da od vseh visokospoštovanega zagrebskega nadškofa dr. Bauerja proglašajo za takega — »dobrodušneža«, da odgovora na perfidije »odličnega Hrvata-katolika« po vsej priliki ni sestavil sam, ampak da mu je bil — podpis izmajljen!

Čestitamo »Novostim«, ki se imajo za najdistingviranejšje glasilo Jugoslavije, na tako odličnem sodrniku, s katerim so se popolnoma identificirale tako meritorno kakor z njegovimi metodami. Mi imamo o kulturi in spodobnosti čisto drugačne pojme in dvomimo tudi, da bi bil kak hrvatski katolik sposoben takega načina reševanja političnih in kulturnih problemov. Res, da smo odgovorili »odličnemu« mžu krepko, smo mu pa obenem dokazali, da laže, n. pr. o križarjih, dočim »Novosti« v prisrčnem tonu človeka, ki hoče biti vini, pa ni, razgaljajo popolno politično brezposelnost izvestnega mljčja. Da bomo proti temu slejkoprej držali krepko enotno fronto poštenosti v celi državi, to naj nam »Novosti« le verjamejo!

Zagreb, 30. jan. (Tel. Slov.) Vprašanja, katera so nastala z javnim napadom zagrebskih »Novosti« na katoliško duhovništvo in posebej na sv. Očeta, so tukaj še vedno glavni predmet razgovorov. Današnji »Dom« prinaša celoten članek »Novosti« in prida svoj komentar, v katerem, očitno slabo informiran, pravi, da so »Novosti« polslužbeni list.

Današnje »Novosti« so prinesle uvodnik o izjavi zagrebskega nadškofa dr. Bauerja v »Hrvatski Straži« in »Slovenec«, v katerem trdijo, da izjava ni avtentična. Nato je »Hrv. Straža« odgovorila z energičnim uvodnikom. Dalje je tudi dal nadškof dr. Bauer »Novostim« popravek.

Tretja plenarna seja londonske konference

Angleško-francoski sporazum o izračunanju maksimalne tonaže

London, 30. jan. (Tel. Slov.) Današnja tretja plenarna seja konference je otvoril MacDonald z ugotovitvijo, da je za sedaj izključeno, da bi se vodile konferenčne obravnave v najširši javnosti. Javnosti pristopni bodo samo posamezni razgovori delegacij ali delegacijskih skupin ter sestanki šefov delegacij.

Na današnji plenarni seji je bil imenovan odbor, ki bo poročal konferenci o razpravnih možnostih prvotnega francoskega sistema globalne tonaže, o francoskih predlogih glede prenosne tranše in o angleškem predlogu glede omejitve oboroževanja v kategorijah. Grandi je sedaj izjavil, da je Italija še vedno naziranjja, da ne gre za to, da bi se studirale metode razorožitve, temveč da bi se rešili obe načelni vprašanji, v katerem medsebojnem razmerju naj se določijo jakosti brodovij in do katere najmanjše tonaže bi bile države pripravljene k razorožitvi okvirju tega razmerja. Italija je pripravljena, udeležiti se

dela tozadevnega odbora, ki bi se imel sestaviti, ne more se pa vezati pri posvetovanjih tega odbora, temveč mora pri vseh sklepih uveljaviti svoj pridržek, da mora najprej priti do odločitve glede obeh političnih načel, preden bi mogli biti za Italijo obvezni tehnični sklepi. Nato je predlagal Stimson sestavo komisije.

London, 30. jan. (Tel. Slov.) Listi objavljajo angleško-francoski kompromis glede izračunanja maksimalne tonaže v kategorijah. Izhodišče razprav za razorožitev bi imela biti skupna tonaža, izračunana po nacionalnih obrambnih potrebah vsake države. Ta tonaža se ima razdeliti v štiri kategorije: za velike bojne ladje, za velike križarke, male križarke ter torpedne ladje in podmornice. Tonaža v kategorijah za velike bojne ladje in velike križarke se mora določiti nespremenljivo. S francoske strani se je predlagalo, da se za podmornice pod 600 ton ne določi nobena omejitev glede števila ali tonaže.

Viharna seja madj. poslanske zbornice

Budimpešta, 30. jan. (Tel. Slov.) Današnja seja poslanske zbornice na kateri je poročal ministrski predsednik Bethlen o rezultatih haške konference, je bila silno viharina. Bethlen je izjavil, da so dogovori, ki so bili doseženi v Haagu, bili maksimum, kar se je v danih okoliščinah moglo doseči za Madjarsko. Med drugim je naglašal stisko, v kateri se je nahajala madjarska vlada in ki jo je prisilila, da je sklenila te dogovore, da s tem državi prihrani mnogo večja bremena, kakor jih nalaga haški dogovor. Opozicija, predvsem pa socialno demokratska stranka, je motila njegov govor z neprestanimi medklci in psovanji. Ko je Bethlen govoril o rešitvi optantskega vprašanja, so mu zaklicali socialni demokrati, da je v glavnem branil interese veleposestnikov in mislil tudi na svoje posestvo, ki mu je bilo zaplenjeno v Erdelju. Vladna stranka je zastoj poskušala prepiti socialne demokrate. Ti so naglašali, da posestniki obligacij za vojni dolg v nasprotju z optanti za svoje ničvredne papirje niso dobili nobene odškodnine. Poslanci vladne stranke in opozicije so se ne-

prestano psovali med seboj. Predsednik je neprestano dajal socialnim demokratom ukore

ter je bil en poslanec izročen imunitetnemu odboru. Vladna stranka je z živahnim odobravanjem sprejela Bethlenov govor. Na koncu je Bethlen izjavil, da je v Haagu varoval interese Madjarske in da se je prestiž države v zunanji politiki okrepil. Shylokov duh je umrl v Haagu in taka mentaliteta se ne bo mogla nikdar več zbuditi. Nato je voditelj meščanskih demokratov Rassay ostro kritiziral Bethlenove izjave. Izjavil je ob viharah protestih vladne stranke, da je bila tako taktika vlade na haški konferenci kakor tudi delo vlade pri haških pogajanjih napačno. Pred konferenco je Bethlen izjavil, da madjarski davkoplačevalci ne bodo plačali optantov, ki so bili v Romuniji razlašeni. Haška pogajanja pa so dokazala nasprotno. Madjarska delegacija v Haagu je bila inkompatibilna, ker sta bila dva člana delegacije tudi osebno interesirana pri rešitvi optantskega vprašanja. Kot zadnji govornik je naglašal grof Albert Apponyi, da se je morala vlada v Haagu boriti proti zelo neugodni atmosferi.

Krvavi komunistični nemiri v Hamburgu

Hamburg, 30. jan. (Tel. Slov.) Danes opoldne je prišlo do hudih spopadov med komunističnimi demonstranti in policijo. Na Holsteinskem trgu so brezposelni mladi delavci z neke nove zgradbe obmetavali policijo z opeko in železom. Policjska pomoč je morala obiti cel blok hiš in napasti demonstrante od druge strani, da jih je razpršila. Težko ranjenih je bilo 11 policistov. Koliko je demonstrantov ranjenih, se ne more ugotoviti, ker so jih sproti odnašali. Policiji se je posrečilo, preprečiti nemire v središču mesta. Brez dvoma je, da so ti nemiri smatrali za začetek komunističnih demonstracij, ki so napovedane za 1. februar.

Bolezen švedske kraljice

Rim, 30. jan. (AA.) Zdravniški bilten, ki je bil izdan o zdravstvenem stanju švedske kraljice, veli, da je splošno stanje kraljice vznemirljivo. Moči jo zapuščajo, srce deluje neredno. Kraljica ima hud kašelj. Kakor znano živi švedska kraljica stalno v Rimu.

Rim, 30. jan. (Tel. Slov.) Švedski kralj Gustav je takoj po svojem prihodu v Rim odšel v vilo »Svezia«, kjer leži švedska kraljica že dolgo bolna. Njeno stanje se je v zadnjih tednih zelo poslabšalo.

Oicelno obvestilo o zaroki Ileana

Bukarešt, 30. jan. (AA.) Na banketu, ki ga je priredilo v občinski kazini v Predealu študentom nacionalno društvo za telesno vzgojo, in ki sta mu prisostvovala princesa Ileana in knez Hochberg, je bila uradno proglašena zaroka princese Ileana s knezom Hochbergom. Prisotni so priredili mladima zaročencema viharne ovacije. Nato sta govorila polkovnik Badolesco in princesa Ileana, katerih govora sta bila sprejeta s ponovnimi viharnimi odobravanji in ovacijami princesi Ileani in njenemu zaročencu.

Usoda Kutjepova neznan

Pariz, 30. jan. (Tel. Slov.) Glede generala Kutjepova, ki je izginil na skrivnostni način, je izjavil Besedovski, da so ga Sovjeti smatrali za svojega najvernejšega nasprotnika in ga vedno nadzorovali. Vendar ni Besedovski nikdar slišal, da bi bil nanj nameran kak atentat.

Sovjeti zanrl mitropolita A. had'a

Moskva, 30. jan. (AA.) V Omsku so sovjetska oblastva prejela pravoslavnega mitropolita Arkadija in več duhovnikov. V komunikeju GPU-ja se veli, da so v kleti neke cerkve našli knjižnico s knjigami crkviščne vsebine i ntiskarno, v kateri so se tiskali proglosti proti komunizmu.

Nova odkritja zastrupljenj na Madjarskem

Budimpešta, 30. jan. (Tel. Slov.) V Bekescsabi je pred par dnevi brez sledu izginil neki trgovec. Policija je odprla trgovino in našla pri inventuri v sodu za sladkor 2 in pol kg arzenika, ki je bil tako otmot, da se lahko sklepa, da je bilo v zavoju prvotno najmanj 9 kg. Strokovnjaki cenijo, da bi 2 in pol kg arzenika zadostovalo za zastrupljenje 50.000 ljudi. Oblasti skušajo na vsak način ugotoviti, kam je izginilo 6 in pol kg in kako je prišel trgovec do tega strupa. Domneva se v prvi vrsti, da je to v zvezi z zastrupljanji, o katerih je sodilo sodišče v Szolnoku. Državno pravdnštvo v Szolnoku je našlo nove sledi in je pričakovati odkritja novih zastrupljenj. Tako je bila aretirana kmetica Julijana Nadas, ker je osumljena, da je zastrupila z arzenikom svojega tasta. Poleg tega proučuje državno pravdnštvo izpoved na smrt obsojene Marije Szendaj, ki je izjavila, da je oproščena Julijana Dazy ravno tako kriva, kakor ona sama. Spisi so bili predloženi vzkljenemu sodišču, kjer se bo zadeva gotovo pojasnila.

Šah. turnir v San Remu

San Remo, 30. jan. (Tel. Slov.) Danes so se odigrale tri viseče partije iz prejšnjih iger. Bogoljubov je premagal Spielmana in Yates Monticellija. Vidmar pa je dosegel proti Araizi samo remis. Stanje pred začetkom 12. kola: Aljehin 10, Rubinsten 8½, Niemcovič 7½, Bogoljubov in Tartakower 6½, Vidmar in Yates 6, Ahues 5½, Colle in Maroczy 4½, Monticelli in Spielmann 4, Araiza 3½, Grau 3, Romy 2½.

Italija se oborožuje

Rim, 30. jan. (Tel. Slov.) Proračun za italijansko zrakoplovno ministrstvo za l. 1930-31 znaša 718 milijonov lir, za 18 milj. več kakor lansko leto.

Nove telefonske zveze z inozemstvom

Belgrad, 30. jan. AA. Minister za zgradbe je podpisal odlok, s katerim se ustanovijo številne mednarodne telefonske zveze. Med njimi: Slovenska Bistrica—Trst (edinica stane 2.25 zlatih frankov); Murska Sobota—Dunaj (3.45 z. f.); Meža—Dunaj 3.45 z. f.; Celje—Celovec 2.70 z. f.; Cerknica, Dolenji Logatec, Kamnik, Nova vas pri Rakeku, Planina pri Rakeku, Rakec, Vrhnika, Lož, Stari trg pri Rakeku—Gradec—Postojna—Trst 1.50 franka; Domžale, Škofja Loka—Trst 1.50 franka; Ljubljana—Idrija 1.50 franka; Ljubljana—Postojna 1.50 franka; Ljubljana—Pulj 2.50 franka; Ljubljana—Firenze, Meran in Riva 2.82 franka; Maribor—Benetke 3 franka; Ljubljana—Rim 3.45 franka; Bled—Rim 3.45 franka. (Za zlati frank se bo računalo 11 Din.)

Premestitve pri pošti

Belgrad, 30. jan. AA. Z odlokom ministra za gradbe in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta so premeščeni: Amelija Pondelik, poštna uradnica pri pošti Maribor II, k pošti Maribor I. Leon Lampič, poštni uradnik pri pošti v Celju, k pošti Ljubljana I. Vida Pureš, poštna uradnica pri pošti Ljubljana I, k pošti v Radovljici. Vsi po potrebi službe.

Jadr. vozni red neizpremenjen

Split, 30. jan. (Tel. Slov.) Zadnje dni se je vršila konferenca v ravnateljstvu pomorskega prometa. Na konferenci se je detajlno pretresalo vprašanje voznih redov na Jadranu. Sprejet je bil stari vozni red z malenkostnimi spremembami. Sprejet je bil tudi predlog, da se sezonske proge, ki so bile doslej določene do 1. oktobra, podaljšajo do 1. novembra.

Nepoštena agenta

Osijek, 30. jan. (Tel. Slov.) V Osijeku je policija aretirala Mihajla Vukšana, zastopnika Royal Mail Line ter Josipa Nediga, zastopnika Hamburg Süd-Amerika Linie radi nepoštenega poslovanja.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma oblačno. Ponekod lahke padavine. Temperatura se še ne bo bistveno spremenila.

Moj dobri oče, bivši dolgoletni cerkvenik pri Mariji Pomačaj na Brezjah,

Jožef Tavčar

so danes dne 30. januarja ob 7 zvečer, prevideni s sv. zakramenti, šli k svojemu Bogu po večno plačilo.

Pogreb bo v soboto dne 1. februarja ob 10 dopoldne na Brezjah.

Brezje - Ljubljana, 30. januarja 1930.

P. Feliks Tavčar, sin.